

# РЕШЕНИЕ

№ 6289

гр. София, 08.04.2024 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 127 СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесет и първи март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: ЯНА М. ФИЛИПОВА

при участието на секретаря МАРИЯ Т. СТОЯНОВА  
като разглежда докладваното от ЯНА М. ФИЛИПОВА Гражданско дело № 20221110153461 по описа за 2022 година

**Производството е по реда на чл. 124 и сл. ГПК.**

Образувано е по искова молба, уточнена с молба от 16.05.2023 г., от М. Д. П. против (фирма) с искане клаузите за закупено допълнително възнаграждение за услуга „Фаст“ и услуга „Флекси“ по сключен между страните по спора Договор за паричен заем № 40008925553/08.04.2022г. да бъдат прогласени за нищожни поради противоречието им със закона, заобикалянето на императивни правни норми и поради противоречие с добрите нрави. Направено е искане сторените от страната съдебни разноски да бъдат възложени в тежест на ответното дружество.

В исковата молба са изложени твърдения, че между страните по спора бил сключен Договор за паричен заем № 40008925553/08.04.2022 г., по силата на който ответникът отпуснал в заем на ищеца сумата в размер на 800 лева. Страната поддържа, че съглашението предвиждало потребителя да закупи и ползва допълнителни услуги „Фаст“ и „Флекси“, за което следвало да заплати в полза на кредитора сумата общо в размер на 720 лева, която следвало да бъде заплатена заедно с погасителните вноски. В исковата молба са изложени твърдения, че ответникът е начислил възнаграждение за услуги, които по същество са свързани с отпускане, усвояване и управление на заема в противоречие с императивните разпоредби на ЗПК.

В срока по чл. 131 ГПК ответникът оспорва поддържаните от ищеца доводи за нищожност на процесните клаузи от сключения между страните договор. По изложените доводи е направено искане исковата претенция да бъде отхвърлена, като в тежест на ищеца бъдат възложени сторените от дружеството съдебни разноски.

**Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид доводите и възраженията на страните, приема следното:**

В доказателствена тежест на ищеца по предявения иск за прогласяване на клаузи за допълнителни услуги „Фаст“ и „Флекси“ по Договор за паричен заем № 40008925553/08.04.2022г. за нищожни е да установи при условията на пълно и главно

доказване, че между страните по спора е сключен договор за кредит с описано в исковата молба съдържание, както и че процесните клаузи са недействителни като противоречащи на закона, заобикалящи императивни правни норми и противоречащи на добрите нрави.

Процесният договор за заем е потребителски – страни по него са потребител по смисъла на § 13, т. 1 ЗЗП (ищецът е физическо лице, което използва заетата сума за свои лични нужди), и небанкова финансова институция – търговец по смисъла на § 13, т. 2 ЗЗП. Според легалната дефиниция, дадена в разпоредба на чл. 9 ЗПК, въз основа на договора за потребителски кредит кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане срещу задължение на длъжника-потребител да върне предоставената парична сума. Доколкото по настоящото дело не се твърди и не е доказано сумата по предоставения заем да е използвана за свързани с професионалната и търговска дейност на кредитополучателя, то следва да се приеме, че средствата, предоставени по договора за заем (кредит) са използвани за цели, извън професионална и търговска дейност на потребителя, а представеният по делото договор за заем е по правната си същност договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 ЗПК. Предвид изложеното процесният договор се подчинява на правилата на Закона за потребителския кредит и на чл. 143 – 147б ЗЗП, в това число и забраната за неравноправни клаузи, за наличие на които съдът следи служебно.

Съгласно чл. 15.1 от договора услуга „Фаст“ представлява незадължителна услуга, която дава право на кредитополучателя да получи приоритетно разглеждане на искането му за отпускане на потребителски кредит преди клиенти, без закупена такава допълнителна услуга, а услуга „Флекси“ съгласно чл. 15.2 представлява незадължителна услуга, при закупуването на която клиентът получава право да променя погасителния си план при изпълнение на съответните специфични изисквания за това.

В ЗПК е предвидено, че кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита – чл. 10а, ал. 2 ЗПК. Възможно е уговарянето само на клаузи за такси свързани с допълнителни услуги по договора – чл. 10а, ал. 1 ЗПК, какъвто характер процесната услуга „Фаст“ очевидно няма. В частта □ по приоритетно разглеждане и изплащане на потребителския кредит, същата попада в забраната на чл. 10а, ал. 2 ЗПК, доколкото е свързана с усвояването на сумата от потребителя, респективно е свързана с основното задължение на заявителя по договора, да предостави заемната сума. Касае се за възнаграждение по договора, а не за допълнителна услуга, което възнаграждение следва да бъде включено в годишния процент на разходите /ГПР/ – чл. 19, ал. 1 ЗПК. Уговарянето му като отделно възнаграждение /услуга/ има за единствена цел заобикаляне разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК, касаеща ограничение в размера на ГПР, а съгласно чл. 21, ал. 1 ЗПК всяка клауза в договора за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне на изискванията на закона, е нищожна.

Клаузата за закупуване на допълнителен пакет „Флекси“ е нищожна поради противоречие с добрите нрави, тъй като неравноправно се третира икономически по-слабата страна в оборота, като се използва недостиг на материални средства на един субект за облагодетелстване на друг. В клаузата на т. 15.2 е предвидена една хипотетична възможност за длъжника да поиска промяна в договора за кредит във всеки един момент, без да се посочва същият реално да е получил такава. Касае се отново за възнаграждение по договора, а не за допълнителна услуга, което възнаграждение следва да бъде включено в годишния процент на разходите /ГПР/ – чл. 19, ал. 1 ЗПК. Уговарянето му като отделно възнаграждение /услуга/ има за единствена цел заобикаляне разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК, касаеща ограничение в размера на ГПР, а съгласно чл. 21, ал. 1 ЗПК всяка клауза в договора за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне на изискванията на закона, е нищожна.

С оглед изхода от спора съгласно чл. 78, ал. 1 ГПК на ищеца се следват направените разноси за заплатена държавна такса в размер на 50 лева.

Съгласно чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата в случаите на оказана безплатна

правна помощ и съдействие в хипотезите на чл. 38, ал. 1, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена на разноски, адвокатът има право на адвокатско възнаграждение, определено от съда. С Определение № 319 от 09.07.2019 г. по ч. гр. д. № 2186/2019 г. по описа на ВКС, IV ГО е разяснено, че за присъждане на адвокатско възнаграждение по реда на чл. 38, ал. 2 ЗА пред съответната инстанция, е достатъчно по делото да е представен договор за правна защита и съдействие, в който да е посочено, че упълномощеният адвокат оказва безплатна правна помощ на някое от основанията по т. 1-3 на чл. 38, ал. 1 ЗА, като не е необходимо страната предварително да установява и да доказва съответното основание за предоставяне на безплатна правна помощ. Размерът на адвокатското възнаграждение се определя от съда, поради което не е нужен списък по чл. 80 ГПК – той касае разноските, дължими на страните. Съдът, също така, не е обвързан от искането, ако адвокатът е посочил конкретна сума. При безплатно предоставяне на правна помощ по реда на чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА, както е в случая, адвокатът сам, по собствена воля, се съгласява да получи хонорар само, доколкото постановеният от съда резултат е в интерес на страната, която представлява; да го получи след влизане в сила на съдебния акт, с който му се присъжда; размерът на възнаграждението да се определи от съда съобразно размера на уважената/отхвърлена част от иска/исковете и, че възнаграждението ще се дължи се от насрещната страна по правилата на чл. 78, ал. 1-3 ГПК. Съдът е задължен да определи размера на задължението с оглед действителната правна и фактическа сложност на делото, като съгласно възприетото с Решение от 24.01.2024 г. по дело С-438/22 на СЕС виждане член 101, параграф 1 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че ако установи, че наредба, която определя минималните размери на адвокатските възнаграждения и на която е придаден задължителен характер с национална правна уредба, противоречи на посочения член 101, параграф 1, националният съд е длъжен да откаже да приложи тази национална правна уредба по отношение на страната, осъдена да заплати съдебните разноски за адвокатско възнаграждение, включително когато тази страна не е подписала никакъв договор за адвокатски услуги и адвокатско възнаграждение. От изложеното следва, че съдът не е обвързан от праговете разписани в Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, а следва да определи дължимото адвокатско възнаграждение за всеки отделен случай след извършване на преценка относно правната и фактическа сложност на производството и извършените от процесуалния представител действия. В случая повдигнатия спор няма правна или фактическа сложност, по спорния по делото въпрос е налице константна съдебна практика, депозираната искова молба е бланкетна и процесуалният представител на ищеца не се е явил в проведеното открито съдебно заседание. Предвид изложеното адвокатското възнаграждение за предоставена безплатна правна помощ следва да бъде определено в размер на 150 лева.

Във връзка с искането на процесуалния представител на ищеца за присъждане на адвокатско възнаграждение с ДДС следва да бъде отбелязано, че с Определение № 917/02.05.2023г. по ч. гр. д. № 1323/2023 г. на ВКС, IV ГО, е прието, че предоставената безплатна правна помощ по чл. 38 ЗА представлява по смисъла на чл. 9, ал. 1 вр. чл. 8 ЗДДС безвъзмездна доставка на услуга, която не подлежи на облагане с данък върху добавената стойност по аргумент от по чл. 2, т. 1 ЗДДС, чл. 2, пар. 1, б. „в“ от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност. Тази услуга не може да се счита за възмездна на основание чл.38, ал.2 ЗА по съображения, че възмездяването става впоследствие - с акта на съда, с който насрещната страна, при наличие на предвидените в нормата предпоставки, бива осъдена да заплати адвокатско възнаграждение на оказалия безплатната правна помощ адвокат. Съгласно чл.25 ал.2 ЗДДС данъчното събитие възниква на датата, на която услугата е извършена. Последващи този момент действия не могат да имат значение за възникване на данъчно задължение. Постановяването на съдебен акт, с който насрещната страна е осъдена да заплати възнаграждение за оказана безплатна правна помощ, не съставлява облагаема стока или услуга по смисъла на ЗДДС. Правоотношението, по което безплатната правна помощ е оказана, и това, създадено със съдебния акт, са между различни страни и с различно

съдържание. По първото за адвоката, оказал правната помощ, не възниква право да получи възнаграждение, а второто е между адвоката и насрещната страна, по което адвокатът има само права, но не и задължения. Съдържанието на създаденото със съдебния акт правоотношение се изчерпва със задължението на оказалия безплатната помощ адвокат да бъде платена определена парична сума от насрещната страна. Съдът не е нито данъчнозадължено лице по смисъла на чл. 3 ЗДДС, което да издаде фактура и да начисли ДДС по нея, нито е страна по правоотношението, възникнало от постановения от него осъдителен акт. Затова той не може да начислява ДДС върху дължимото за оказаната безплатна правна помощ адвокатско възнаграждение без това да е изрично предвидено в закона. Нито ЗДДС обаче, нито ЗА въвеждат такава изрична нормативна уредба, която да се отклонява от общите правила за облагане с данък върху добавената стойност. Предвид изложеното съдът намира, че в тежест на ответника следва да бъде възложено да заплати адвокатско възнаграждение на представителя на ищеца без ДДС.

Така мотивиран, съдът

## РЕШИ:

**ПРОГЛАСЯВА** по предявен от М. Д. П., ЕГН \*\*\*\*\*, с адрес в гр. (адрес), против (фирма) ЕИК \*\*\*\*\*, със седалище и адрес на управление в гр. (адрес) иск клаузите за закупено допълнително възнаграждение за услуга „Фаст“ и услуга „Флекси“ по сключен между страните Договор за паричен заем № 40008925553/08.04.2022 г. за нищожни на основание чл. 26, ал. 1, пред. 2 и пред. 3 ЗЗД

**ОСЪЖДА** (фирма) ЕИК \*\*\*\*\*, със седалище и адрес на управление в гр. (адрес) да заплати на М. Д. П., ЕГН \*\*\*\*\*, с адрес в гр. (адрес), на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата в размер на 50 лева, представляваща сторени по делото съдебни разноски.

**ОСЪЖДА** (фирма) ЕИК \*\*\*\*\*, със седалище и адрес на управление в гр. (адрес) да заплати на адвокат Д. М., ЕГН \*\*\*\*\*, с адрес в гр. (адрес), на основание чл. 78, ал. 1 ГПК вр. чл. 38, ал. 2 ЗА, сумата в размер на 150 лева, представляваща адвокатско възнаграждение за предоставена безплатна правна помощ на ищеца М. Д. П..

**РЕШЕНИЕТО** подлежи на обжалване от страните с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис от съдебния акт.

Съдия при Софийски районен съд: \_\_\_\_\_